

BUITEN DE PERKEN

Een breder bereik voor beeldende
kunst en cultureel erfgoed

Beleidsplan 2021-2024

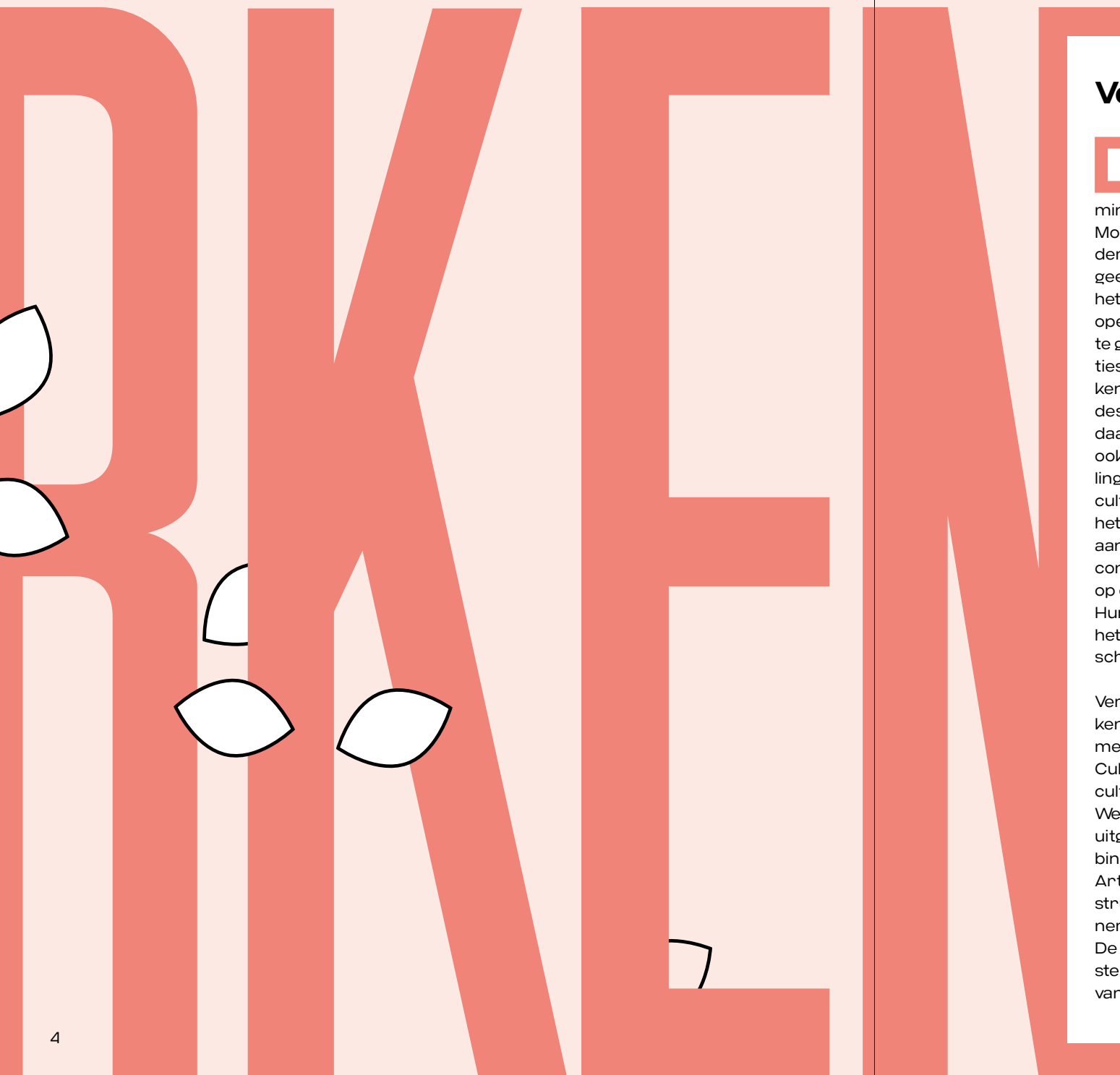
BUITEN

Buiten de perken

Een breder bereik voor beeldende kunst en cultureel erfgoed

Beleidsplan 2021-2024

Verantwoording

Dit beleidsplan is een uitwerking van het beleidskader 2021-2024 van het ministerie van OCW voor het Mondriaan Fonds. Het beleidskader formuleert de opdracht en geeft aan binnen welke kaders het Mondriaan Fonds dient te opereren. Om daar invulling aan te geven, hebben wij vele evaluaties, brainstorms, discussies en kennisuitwisselingen gehad met deskundigen binnen het fonds en daarbuiten. Daarbij hebben we ook gekeken naar de aanbevelingen van de visitatiecommissie cultuurfondsen 2018. Binnen het fonds is onze brede poule aan adviseurs een levendige en constante basis voor reflectie op ontwikkelingen in het veld. Hun bevindingen helpen ons het beleid voortdurend aan te scherpen.

Verder hebben we inspiratie en kennis opgedaan in gesprekken met het ministerie, de Raad voor Cultuur en de andere rijks-cultuurfondsen in Nederland. We hebben kennis en ervaring uitgewisseld met cultuurfondsen binnen het internationale Visual Arts Platform (VAP) en in het structurele overleg met de partners binnen BKNL (Kunsten '92, De Zaak Nu, Platform BK, Kunstenbond, de Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars,

Overleg Beeldende Kunstacademies en de Nederlandse Galerie Associatie) en met andere partners in de sector, zoals de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en de Museumvereniging. Verder zijn de ervaringen van onze regiomakelaars meegenomen en feedback uit gesprekken met bestuurlijke, ambtelijke vertegenwoordigers van verschillende stedelijke regio's, provincies en gemeenten. Natuurlijk halen we ook veel informatie uit de inhoudelijke reflecties die we krijgen bij de aanvragen van kunstenaars en instellingen uit binnen- en buitenland.

Voor een aantal nieuwe onderwerpen of aandachtspunten in dit beleidsplan hebben we thematische tafelgesprekken georganiseerd met professionals en specialisten. De uitkomsten daarvan zijn, naast de reguliere overwegingen binnen het beleid, op regelmatige basis besproken met onze raad van toezicht.

We hebben ons gesterkt en verrijkt gevoeld door deze gesprekken. Wij zijn alle gesprekspartners zeer dankbaar voor hun inzet ter voorbereiding van dit beleidsplan.

Eelco van der Lingen
Directeur

presentatie

verbinding

ontwikkeling

Missie en visie

Het Mondriaan Fonds is het publieke stimuleringsfonds voor beeldende kunst en cultureel erfgoed uit Nederland. Wij dragen bij aan relevante projecten, presentaties en activiteiten in binnen- en buitenland, daar waar de markt dit (nog) niet doet.

De missie van het Mondriaan Fonds is: bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een rijke, veelzijdige en veerkrachtige kunst- en erfgoedsector; aan de publieke zichtbaarheid ervan en aan de waarde binnen een maatschappelijke context. In de periode 2021-2024 wil het Mondriaan Fonds de dialoog tussen publiek, instituten en makers versterken en de relevantie van cultureel erfgoed en beeldende kunst nog meer voor het voetlicht brengen. Dat moet leiden tot een groter en breder draagvlak voor de kunst- en erfgoedsector; die vervolgens meer kan presteren en meer kan excelleren. Daarnaast is het van belang dat de sector organisatorisch sterker wordt, zodat iedereen die zich heel hard inzet voor een goed functionerende sector daar uiteindelijk ook de juiste waardering voor kan krijgen.

De kunst van het tuinonderhoud

De kunst- en erfgoedsector is als een tuin bij een huis: hij biedt uitzicht, een plek om je in terug te trekken en tot rust te komen. De tuin verhoogt de waarde van het huis, materieel en immaterieel – dit alles afhankelijk van de kwaliteit van de tuin. De bewoners van het huis zijn het publiek: alle bewoners van Nederland. De minister geeft namens hen aan wat voor soort tuin gewenst is. Het Mondriaan Fonds is de tuinier die de tuin zo goed mogelijk onderhoudt, de kwaliteit van de groei bijhoudt en nieuwe planten en kweekmethodes introduceert. Omdat het Mondriaan Fonds als tuinier goed op de hoogte is van de noden van de tuin en de ontwikkelingen daarbuiten, is het een betrokken tuinier die ook kan adviseren hoe de tuin het beste te verrijken en te ontwikkelen is. Daarnaast stimuleert het Mondriaan Fonds de toegankelijkheid van de tuin en wil het zich inzetten voor het draagvlak onder de bewoners voor hun eigen tuin.

Het is belangrijk in te kunnen zien wat er nodig is om tot prachtige bomen, struiken en bloemen te komen, zodat de tuin levendig is en blijft. Niet alles in een tuin wordt altijd direct als waardevol ervaren, maar uit een paar verdroogde wortels kunnen prachtige planten groeien. Een bruin modderveld van tuinaarde kan nodig zijn om tot een rijkgeschaakt bloembed te komen. Het Mondriaan Fonds waakt over een goede verhouding van de verschillende componenten. Wij streven binnen onze opdracht naar een zo gevarieerd en waardevol mogelijk resultaat.

Cultureel erfgoed en beeldende kunst

Cultureel erfgoed laat zien waar we vandaan komen en is zo de handleiding tot onszelf; beeldende kunst reflecteert op verleden en heden en biedt ons mogelijke scenario's en perspectieven voor de toekomst. Wij, in onze levende, beweeglijke maatschappij, zijn als mensen zelf de verbindende schakel tussen verleden en toekomst. Wij zijn verantwoordelijk voor behoud, beheer, het aanjagen en de totstandkoming van nieuwe ontwikkelingen binnen cultureel erfgoed en beeldende kunst.

Onze geschiedenis helpt ons het heden te begrijpen. Doordat we terug kunnen kijken naar objec-

ten en gebruiken uit het verleden, kunnen we de condities en waarden van nu verklaren. Dat biedt ons inzicht en een stabiele basis richting de toekomst. Ook kunnen we met nieuwe inzichten het verleden herdefiniëren. Veranderende waarden en overwegingen zorgen voor een nieuwe blik op ons erfgoed. Zo wordt de schijnbare zekerheid van dat wat we over de geschiedenis weten dynamisch. In de toekomst verandert niet alleen het heden, maar ook het verleden.

Beeldende kunst verrijkt ons leven. Het stelt ons in staat om door de ogen en geest van de kunstenaar een ander perspectief op onze wereld en onszelf te ervaren. Die blik kan kalmeren, ondersteunen, van schoonheid voorzien of inzicht bieden. Die blik kan ook juist verwarren, choqueren of ontregelen. Kunst is een groot publiek goed. Juist omdat het zich kan onttrekken aan de noodzaak van een direct praktisch nut, kan kunst van grote waarde zijn voor ideeënvorming, innovatie en maatschappelijke ontwikkeling. Beeldende kunst reflecteert op verleden en heden en biedt ons mogelijke scenario's en perspectieven voor de toekomst.

Met erfgoed het verleden herdefiniëren

Crowdfunding gaat verder terug dan soms gedacht. Een opmerkelijk voorbeeld stamt uit 1627. Een patiënt van chirurgijn Trijn Jacobs verzamelde aalmoezen om zich te kunnen laten behandelen aan haar benen. Dit blijkt uit een akte van notaris Pieter van Persen, hervonden in het Stadsarchief Amsterdam. We steken er nog iets bijzonders uit op: dankzij de verwijzing naar Trijn Jacobs weten we nu dat al in de 17e eeuw een vrouw tot het chirurgijngilde was toegelaten. Lang is Aletta Jacobs (geen familie) gezien als de eerste vrouwelijke medicus, terwijl zij pas 250 jaar later haar praktijk uitoefende. De ontdekking van de akte verandert onze blik op de historische positie van de vrouw binnen het chirurgijngilde. Blijkbaar was die in de 18e eeuw in de verdrukking geraakt, maar daarvoor niet ongewoon. Uit een andere akte uit 1630 lijkt het dat de praktijk van Trijn Jacobs niet anders was dan die van haar mannelijke tijdsgenoten: volgens die akte gaf ze een patiënt met gynaecologische klachten een aderlating en liet haar braken, waarna de patiënt genezen werd verklaard.

Van verzet naar trots

In 1982 presenteerde Joseph Beuys het werk 7000 Oaks. In vijf jaar werden in Kassel 7000 eiken geplant, elk met een basalten blok als partner. Het idee dat steden bomen nodig hebben om de aantasting van het milieu tegen te gaan, werd nog niet erg breed gedeeld. 'De opwarming van de aarde' was nog geen gangbare uitdrukking en de gevolgen van de uitstoot van CO₂ werden nog niet gevoeld. Er was veel verzet van het establishment tegen de aanleg van al die bomen. Inmiddels is het Kassels trots, vanwege de groene stad die zo is ontstaan. En omdat het een vroeg voorbeeld is van kunst buiten het museum, dat de kritische relatie aangaat met de publieke ruimte en sociaal maatschappelijke waarden.

Kunst en erfgoed kunnen ons doen aarden; ons een basis bieden om vanuit te vertrekken. Ze kunnen ons dus ook destabiliseren. Ze kunnen twijfel zaaien en onrust opwekken. Die laatste eigenschap wordt niet altijd gewaardeerd, maar is minstens zo waardevol als de eerste. Juist daar waar we twijfelen over onze positie, leren we uiteindelijk het meest over onszelf. Onze blinde vlekken zijn onze 'terra incognita'. Als we ons verder willen ontwikkelen en willen innoveren, dan zullen we deze blinde vlekken moeten willen ontdekken. Kunst en erfgoed zijn veelal specifiek en vertellen iets over

de geschiedenis of het perspectief van bepaalde groepen of individuen. Ze brengen mensen samen in een gemeenschappelijke visie of context, maar ook daar waar de context of geschiedenis niet gedeeld wordt, kunnen kunst en erfgoed verbinding tot stand brengen.

Elk verhaal en elke uiting biedt de mogelijkheid voor een ander om te reflecteren en om samen het gesprek aan te gaan. Zo kunnen kunst en erfgoed wederzijds begrip stimuleren.

Het Mondriaan Fonds tot nu

Het Mondriaan Fonds is voortgekomen uit een fusie tussen de Mondriaan Stichting, gericht op de financiering van erfgoed- en kunstinstituten, en het Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst, gericht op de makers. De fusie werd in 2011 ingezet en in 2013 afgerond. Het was dezelfde periode waarin een grote bezuiniging op het nationale cultuurbudget werd uitgevoerd. In concreto: dertig procent minder voor het fondsbudget, waardoor vooral de beeldende kunst werd getroffen. Ook werden bezuinigingen doorgevoerd bij gemeentes en provincies en kwam de publieke financiering van cultuur onder politieke druk te staan. De impact van deze ontwikkelingen is groot gebleken. De context waarbinnen het kunst- en erfgoedveld vandaag de dag functioneert is grotendeels bepaald door de opvattingen en ingrepen uit die periode. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van het Mondriaan Fonds zelf.

De noodzaak nam toe om de waarde van cultuur zichtbaar te maken en meetbare resultaten te genereren. Bezoekerscijfers en eigen inkomsten werden

belangrijker; communicatie werd vanzelfsprekend. Bij musea werden inhoudelijke afdelingen verkleind en onderzoeks-, beheer- en behoudfuncties ingekrompen. Fondsenwervers en communicatiemedewerkers kregen meer invloed op het presentatiebeleid. Educatie werd belangrijker en budget voor onderzoek gekort. De term blockbuster-tentoonstelling deed zijn intrede, met uiteindelijk een positief effect op de kwantitatieve bezoekcijfers. Deze zijn hoger dan ooit en dit heeft de positie van musea versterkt. De grote aandacht voor hogere bezoekcijfers en meer eigen inkomsten lijkt wel een negatief gevolg te hebben gehad op de diversiteit van het programma en daarmee van het publiek. De veranderingen troffen ook kleinere kunstenaarsinitiatieven en presentatie-instellingen die gericht zijn op talentontwikkeling en experiment. Ook van hen werden hogere prestaties, meer cultureel ondernemerschap en meer aandacht voor een breder publieksbereik verwacht.

Kunstenaars zagen de mogelijkheid tot ondersteuning bij het Mondriaan Fonds teruglopen. Door de financiële crisis vielen

ook andere inkomstenbronnen weg in het verlengde van kunst in de openbare ruimte of bedrijfscollecties. Ook hield de Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) op te bestaan. Deze wet bood kunstenaars de mogelijkheid een aanvulling op hun inkomen te krijgen. Veel kunstenaars hebben hun praktijk moeten opgeven.

Het Mondriaan Fonds heeft ingespeeld op deze veranderingen, door een sterke focus op zichtbaarheid. Dit werd ook binnen ons instrumentarium een belangrijke factor. Nog steeds richt de beoordeling van kunstenaars zich allereerst op artistieke kwaliteit. Maar daarbij telt nu ook de vraag hoe het resultaat zichtbaar wordt gemaakt en bijdraagt aan de ontwikkeling binnen de kunsten. Van instellingen en musea worden naast solide programma's ook doordachte presentatieplannen verwacht. Deze toegenomen zichtbaarheid heeft een positieve uitwerking gehad op het publieke bereik van de kunst- en erfgoedsector. Zichtbaarheid draagt zo ook bij aan grotere zelfredzaamheid.

Verenigen van de sector

Een positief effect van alle negatieve ontwikkelingen binnen de kunstsector is

dat deze zich heeft verenigd. Het Mondriaan Fonds begeleidde en faciliteerde de opstart van De Zaak Nu, de belangenbehartiger van de presentatie-instellingen, postacademische opleidingen en een aantal aanverwante initiatieven. Platform BK werd een nieuw platform voor kunstenaars en trok ten strijde voor betere werkomstandigheden en beloning voor kunstenaars. Ook werd, op initiatief van het Mondriaan Fonds, de belangenvereniging BKNL gevormd door de Kunstenbond, de Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars, Kunsten '92, Platform BK, De Nederlandse Galerie Associatie, Overleg Beeldende Kunstacademies en De Zaak Nu. Deze vereniging vertegenwoordigt bijna het hele kunstenveld en is een belangrijke gesprekspartner geworden voor de fondsen, de politiek, de Raad voor Cultuur en het ministerie van OCW. Het Mondriaan Fonds faciliteert de bijeenkomsten van BKNL en ondersteunt de onderzoeken.

Richtlijn voor kunstenaarshonoraria

Een belangrijk resultaat van BKNL is de vorming van de richtlijn kunstenaarshonoraria in 2017. Deze verstevigt de positie van kunstenaars en staat aan de basis van de ontwikkeling van de

Fair Practice Code. De richtlijn biedt kunstenaars steun bij onderhandelingen over een goed en verdedigbaar honorarium voor presentaties in musea en andere tentoonstellingsruimten. Het Mondriaan Fonds heeft toepassing van deze richtlijn ook als voorwaarde gesteld bij de subsidiëring van projecten en binnen de meerjarenregeling. De richtlijn wordt inmiddels onderschreven door alle kunstmusea in Nederland, sinds in 2019 ook de laatste grote kunstmusea zich ermee engageerden, en is een nieuwe standaard geworden binnen het beloningsbeleid door musea en onafhankelijke kunstpodia.

De richtlijn kreeg ook een stimulant van het ministerie van OCW: het stelde een speciaal budget ter beschikking om tot vijftig procent van de honoraria te vergoeden aan musea en kunstpodia. De experimenteerregeling, die hiervoor werd ingericht, houdt eind 2020 op te bestaan. Voor de periode 2021 tot en met 2024 is wel extra budget gereserveerd voor kunstenaarshonoraria bij presentatie-instellingen die door het Mondriaan Fonds worden ondersteund en voor instellingen in de culturele basisinfrastructuur (BIS). Belangrijk is verder dat vanaf 2021 de richtlijn voor kunstenaarshonoraria opgenomen wordt binnen de voorwaarden van de Fair

Practice Code. Alle door het rijk gesubsidieerde culturele instellingen moeten zich hieraan committeren. Het Mondriaan Fonds heeft zich sinds de fusie en ondanks de bezuinigingen sterk ontwikkeld tot een stabiele factor binnen het kunst- en erfgoedveld. De visitatiecommissie constateerde in 2018 dat 'het fonds goed functioneert en een sterke positie in de sector heeft opgebouwd. De aanvragers beoordelen het fonds als deskundig, benaderbaar en ondersteunend en vinden het een zichtbare partij in de sector.'

Wel signaleert de commissie dat aanvraagformulieren als complex worden ervaren. Het is inderdaad zo dat de grote verscheidenheid aan regelingen en de specifieke doelen van sommige regelingen de toegankelijkheid van het fonds niet bevorderen. Zeker niet voor nieuwe groepen. Ook is het fusieverleden af en toe nog zichtbaar in de constructie van de verschillende regelingen. Een nieuwe beleidsperiode biedt de mogelijkheid om de veelheid en complexiteit van regelingen nog eens tegen het licht te houden. Waar mogelijk zullen we een nieuw, vereenvoudigd overzicht maken. Dat is zinvol voor ons eigen functioneren en de nieuwe doelstellingen in de komende beleidsperiode.

Beleid 2021-2024: Ontwikkeling, verbinding en presentatie

Doelen en instrumentarium

Een bloem heeft een direct herkenbare waarde dankzij de kleurrijke bloembladeren en de opvallende sculpturale knop. Maar in de donkere grond nemen bruinrijze wortels het water op, de steel zorgt voor transport en de bladeren zorgen voor fotosynthese. Dat kunnen we vergelijken met de kunst- en erfgoedsector. De herkenbare pracht van museale presentaties en collecties en de waarde van oude schatten en ontdekkingen zijn, net als de bloem, direct te ervaren. Maar voordat ze gepresenteerd worden, is ontwikkeling nodig en onderzoek achter de schermen. Niet iedere archeologische vondst of elk kunstwerk openbaart zich

direct als een mooie bloem. Het Mondriaan Fonds maakt zich hard voor gezonde wortels en zet zich daarom in voor een sterke basis voor ontwikkeling. Ook als de uiteindelijke waarde zich niet direct openbaart. Experiment en onderzoek zijn nodig om tot ontwikkeling te kunnen komen.

Daarnaast zijn verbinding en presentatie essentieel. Erfgoed en kunst maken deel uit van onze samenleving en van onszelf. Daarom is het noodzakelijk om goed aandacht te besteden aan de kruisbestuiving ervan. We willen ervoor zorgen dat iedereen in de maatschappij de mogelijkheid krijgt om betrokken en geraakt te worden door kunst en erfgoed. Daarnaast is het belangrijk om makers en instellingen onderling te laten

WORTEL, STENGEL
EN BLOEM ZIJN
ÉÉN: ZE STAAN VOOR
ONTWIKKELING,
VERBINDING EN
PRESENTATIE – ONZE
DRIE HOOFDTAKEN

communiceren en dialoog en kennisdeling te stimuleren. Ontwikkeling en verbinding leiden tot kwalitatief sterke presentaties en collecties, die relevant zijn voor de maatschappij. Met deze presentaties in binnen- en buitenland kunnen we trots laten zien wie we zijn en waar we voor staan.

Wortel, stengel en bloem zijn één: ze staan voor ontwikkeling, verbinding en presentatie – onze drie hoofdtaken. Het Mondriaan Fonds zet zich graag in voor een goede verhouding tussen deze drie componenten. Ze vormen de basis voor ons beleid voor de komende vier jaar en zullen de onderlegger zijn voor alle regelingen en activiteiten van het Mondriaan Fonds.

Ontwikkeling

Aan de basis van een gezond kunst- en erfgoedveld ligt de noodzaak tot ontwikkeling. Onderzoek, experiment, andere uitgangspunten en nieuwe visies zijn nodig voor een constante vernieuwing van inzicht en ideeën. Een vernieuwing die de sector van noodzakelijke energie en relevante waarde voorziet. Noch het kunstenveld, noch de erfgoedsector is statisch; verandering en ontwikkeling zijn essentieel. Dat is op zich ook logisch, omdat kunst en

erfgoed in nauw verband staan met de continu veranderende maatschappij en de politieke, technologische en sociale ontwikkelingen.

Een kenmerk van onderzoek, ontwikkeling en vernieuwing is dat er niet direct een groot publiek voor bestaat. Onbekend maakt onbemind. Toch kan investeren in kwaliteit belangrijker zijn dan directe brede publieke waardering. Het loont om te investeren in duurzame ontwikkeling. Kleine podia kunnen openlijk experimenteren met nieuwe vormen van kunstproductie of expositiebeleving. Een klein bereik maakt het soms juist mogelijk flexibel te opereren en nieuwe tendensen te testen. Als die succesvol of indrukwekkend blijken, kunnen ze later in aangepaste of geperfectioneerde vorm een weg vinden naar grote museale presentaties met een breed publiek. Bij internationale artist-in-residencies of netwerkreizen is vaak pas op termijn sprake van rendement. Het Mondriaan Fonds wil daarom bijdragen aan die momenten waarop nieuwe inzichten worden geboren, nieuwe visies getest en nieuwe verbanden gelegd.

Dat doen we door te investeren in nieuwe projecten van bestaande kunst- en erfgoedinstellingen en van kunstenaars die opereren binnen een praktijk zoals we gewend zijn en waar we op

ingesteld zijn. We kijken echter ook voorbij de bestaande kaders naar nieuwe makers, tendensen en genres. We willen mogelijkheden creëren waar zij zich verder kunnen ontwikkelen of zichtbaar worden binnen bestaande structuren.

Vernieuwing is noodzakelijk als het gaat om de dynamiek van kunst en erfgoed in het algemeen, maar ook voor de relatie met een breed en divers publiek. Wij willen recht doen aan de diverse samenleving en investeren in een betere representatie van de Nederlandse bevolking. Een collectie is, ook als deze qua samenstelling niet zou veranderen, nooit statisch, maar afhankelijk van de wijze waarop deze beschouwd en gepresenteerd wordt. Het Mondriaan Fonds draagt daarom bij aan de ontwikkeling van museale presentaties, zodat ze kunnen blijven aansluiten op maatschappelijke ontwikkelingen en de beleving van het hedendaagse publiek.

Verbinding

Het Mondriaan Fonds hecht eraan dat cultureel erfgoed en beeldende kunst gedeeld worden met iedereen in onze samenleving, zodat iedereen de meerwaarde ervan kan ervaren en ze kunnen bijdragen aan de eigen levens-

kwaliteit. We zien de noodzaak dat kunst en erfgoed breed aansluiten op de beleving van de inwoners van Nederland. Brede betrokkenheid verhoogt ook het draagvlak voor de sector. Dat betekent niet dat alle kunst of erfgoed voor iedereen moet zijn of dat iedereen zich tot alle kunst of erfgoed moet verhouden. Wél dat het totale aanbod recht doet aan de gemêleerde maatschappij. Dat vraagt om een goed uitgebalanceerd aanbod dat ervoor waakt zich volledig te richten op de meest voor de hand liggende doelgroep. Nieuwe initiatieven kunnen helpen om op andere manieren te verbinden en nieuwe relaties tot stand te brengen. Het is daarom belangrijk dat ook verbinding gezocht wordt buiten de eigen sector en we de dialoog aangaan met andere disciplines en maatschappelijke organisaties. We willen goed kijken naar nieuwe vormen van communicatie die ontstaan vanuit technologische of maatschappelijke ontwikkelingen.

Verbinding is ook essentieel als het gaat om de professionele en artistieke ontwikkeling van de kunst- en erfgoedsector zelf. De uitwisseling van kennis en inzicht draagt bij aan een gezonde evolutie binnen de sector. Ook hier is innovatie in vorm en inhoud van belang, om een goede aansluiting te houden met een veranderende maatschappij.

De activiteiten en regelingen van het Mondriaan Fonds kunnen bijdragen aan versterking van professionele netwerken en het stimuleren van dialoog tussen de kunst- en erfgoedsector en verschillende doelgroepen. Dit kan bijvoorbeeld door een opdracht voor, of aankoop van, een kunstwerk te bevorderen, door aan te sluiten bij herdenkingsmomenten, of door te investeren in nieuwe vormen van communicatie of presentatie die inspelen op hedendaagse technologische ontwikkelingen. Daarnaast zet het Mondriaan Fonds met nadruk in op een hecht landelijk netwerk. Daarmee nemen we ook de culturele beleving buiten de Randstad mee binnen het landelijk beleid. Een goed internationaal netwerk kan de positie van kunst en erfgoed buiten Nederland versterken. Dat heeft ook invloed op het nationale draagvlak voor, en ontwikkeling van de sector in Nederland zelf.

Presentatie

Nederland kent een rijke culturele traditie. Door de eeuwen heen heeft ons land een belangrijke collectie opgebouwd op het gebied van kunst en erfgoed; verspreid over vele publieke instellingen en met een variatie aan formele eigena-

ren (museum, gemeente, provincie, het rijk). Het geheel wordt de Collectie Nederland genoemd. De Collectie Nederland kent een grote rijkdom aan erfgoedschatten en meesterwerken die internationaal vermaard zijn en grote groepen publiek trekken. Dat kan internationaal publiek zijn met interesse in de rijke geschiedenis van Nederland. Maar het kan ook nationaal publiek zijn voor wie de collectie onderdeel is van de vorming van de eigen identiteit. In die zin is het van belang dat de Collectie Nederland bijdraagt aan de identiteit van *alle* Nederlanders. De collectie is dan ook, net als onze perceptie van de (kunst)geschiedenis, nooit af en permanent in beweging. Parallel aan de samenstelling van de Nederlandse bevolking ontwikkelt de Collectie Nederland zich verder; worden hiaten opgevuld of nieuwe perspectieven geïncorporeerd. Het is van belang dat musea hun collecties kunnen verrijken met nieuw werk van hedendaagse kunstenaars en klassiek werk van nationale en internationale meesters. Ook voorbij de kunst zijn museale collecties betekenisvol. Het Mondriaan Fonds ondersteunt vele musea met historisch, archeologisch of mobiel erfgoed en musea die zich richten op design of de herdenking van belangrijke gebeurtenissen in de Nederlandse geschiedenis.

De musea zijn vlaggenscheperen voor lokaal, nationaal en internationaal erfgoed. Het zijn ook bakens binnen lokale gemeenschappen en laten zien hoe de positie van lokale gebieden heeft bijgedragen aan de ontwikkeling en samenstelling van heel Nederland. Het is daarom ook een taak voor een nationaal fonds om recht te doen aan kleinere musea met een specifieke, soms lokale context.

Daarnaast stimuleren wij bijzondere presentaties van hoge kwaliteit van musea en instellingen in het buitenland, als daar werk van kunstenaars wordt getoond dat van belang is voor de Nederlandse context. Iedere twee jaar verzorgt het Mondriaan Fonds de Nederlandse inzending voor de Biënnale van Venetië. Ook zijn we organisator van de Prix de Rome, de oudste en belangrijkste prijs voor kunstenaars tot 40 jaar. Het Mondriaan Fonds blijft bijdragen aan de waaier van initiatieven die zorgen voor een effectieve wisselwerking met publiek. Alle denkbare presentaties komen in aanmerking: van experimentele pop-ups tot aan langdurige tentoonstellingen en van regionale biënnales tot brede festivals. Zolang ze maar de relatie tussen publiek en beeldende kunst of cultureel erfgoed stimuleren.

Het instrumentarium, de criteria, de beoordeling, pilots en vouchers

Ontwikkeling, verbinding en presentatie bepalen samen het kunst- en erfgoedlandschap. Het Mondriaan Fonds stimuleert deze doelen zo goed mogelijk met verschillende regelingen en activiteiten; het instrumentarium. Voor regelingen kunnen aanvragen gedaan worden, activiteiten worden door het Mondriaan Fonds geïnitieerd. Bij het Mondriaan Fonds kunnen aanvragen gedaan worden door instellingen, bemiddelaars en kunstenaars en in het geval van opdrachten ook door particulieren. Ook ondersteuning van activiteiten in het buitenland is mogelijk. Dit kan namelijk bijdragen aan de uitstraling en ontwikkeling van kunst en erfgoed in Nederland. Het Mondriaan Fonds steunt residenties, onderzoekstrajecten in het buitenland, presentaties bij buitenlandse instellingen en presentaties van kunst uit Nederland op internationale beurzen.

ONTWIKKELING, VERBINDING EN PRESENTATIE BEPALEN SAMEN HET KUNST- EN ERFGOEDLANDSCHAP

Criteria en voorwaarden

Publieke, lokale en/of private cofinanciering blijft een belangrijke voorwaarde. Dit laat zien dat er maatschappelijk draagvlak is, maar ook dat er door het betrekken van andere financieringsbronnen draagvlak en betrokkenheid ontstaat. Het Mondriaan Fonds financiert bij instellingen daarom nooit de volledige kosten van een project of programma.

De redelijke honorering van kunstenaars was altijd al een vereiste. Dit wordt uitgebreid met de voorwaarde de Fair Practice Code te onderschrijven. Deze wordt later specifiek toegelicht. Interculturele sensitiviteit en aandacht voor diversiteit in de brede zin worden ook belangrijke criteria.

Kwaliteit is en blijft het belangrijkste criterium. Daaronder verstaan we de artistieke zeggingskracht: heeft het werk of de activiteit de potentie om tot het nationaal erfgoed te gaan behoren of behoort het daar al toe? Kwaliteit gaat ook over het cultuurhistorische belang, de positie van de betrokken instelling/organisator/podium, en het oeuvre en de reputatie van de betrokken professionals.

We benadrukken dat kwaliteit niet los staat van context. Een productie met een sterke meer-

waarde in de Randstad heeft niet noodzakelijk dezelfde waarde in de regio en vice versa. Het is belangrijk dat kwaliteit afgemeten wordt aan wat een productie, presentatie of onderzoek bijdraagt aan de aanwezige culturele infrastructuur en wat relevant is voor het publiek waar toe het zich gaat verhouden. Uitgangspunt is een inclusief kwaliteitsbegrip waarbij rekening wordt gehouden met de eigen context waarbinnen elke aanvraag is ingediend of uitgevoerd. Het Mondriaan Fonds wil bijdragen aan de pluriformiteit die eigen is aan beeldende kunst en cultureel erfgoed. Hierbij wegen we culturele, geografische en andere vormen van diversiteit.

De criteria voor ondersteuning beperken zich niet alleen tot verbinding, ontwikkeling of presentatie. Binnen een regeling gericht op ontwikkeling kijken we bijvoorbeeld ook hoe deze ontwikkeling zichtbaar wordt. Ook wanneer slechts beperkte publieke aandacht kan worden verwacht, is het belangrijk na te denken over publiek dat vanzelfsprekend bereikt wordt en hoe een groter, diverser, ander publiek wordt bereikt. Er is altijd een breder bereik mogelijk en van aanvragers verwachten we dat ze daar over nadenken en er plannen voor ontwikkelen.

Ook andere criteria zijn van belang, afhankelijk van het doel van het instrument zoals vernieuwing, ontwikkeling en experiment. Verhoudt een activiteit, productie of programma zich tot de ontwikkelingen binnen de hedendaagse maatschappij? Draagt het bij aan artistiek inhoudelijke ontwikkelingen en vernieuwing? En als het gaat om een vertrouwd of statisch gegeven, wordt een activiteit dan op vernieuwende wijze gepresenteerd of gecommuniceerd? Cultureel ondernemerschap. Dit betreft de onderzoekende en/of professionele houding van de aanvrager; de wijze waarop deze naar buiten treedt om een publiek te vinden en aan zich weet te binden, de manier waarop de aanvrager erkenning weet af te dwingen en activiteiten op publicitair, organisatorisch en didactisch gebied. Samenwerking en netwerk. Een ondersteunde, betekenisvolle ervaring is een publieke investering die gedeeld mag en moet worden. Samenwerkingen dragen bij aan de uitwisseling van kennis en ervaring. Een sterk netwerk versterkt de eigen initiatieven en voorkomt dat het wiel steeds opnieuw wordt uitgevonden of dat er los van elkaar dezelfde fouten worden gemaakt.

Beoordeling

De criteria zijn de richtlijnen voor de adviseurs die de aanvragen beoordelen. Het Mondriaan Fonds heeft een constant roulerende poule aan experts met een diverse achtergrond en expertise. Daardoor kunnen zij aanvragen altijd met de juiste kennis en met inzicht beoordelen. Het Mondriaan Fonds werft de adviseurs openbaar en stelt ze aan op voordracht van een selectiecommissie. Aan de adviseurs wordt nadrukkelijk gevraagd om over hun eigen voorkeuren heen te kijken en een moreel of politiek oordeel te vermijden. Er wordt sterk gelet op interculturele sensitiviteit en het vermogen om zich te verdiepen in de achtergrond, het perspectief en de context van een aanvrager. Diversiteit in alle vormen is een groot goed binnen de poule van adviseurs. Naast culturele achtergrond kijken we ook naar geslacht, leeftijd en geografische achtergrond.

Pilots

Vernieuwing is belangrijk binnen het kunst- en erfgoedveld, net als in het instrumentarium van het Mondriaan Fonds zelf. Nieuwe ontwikkelingen vragen om nieuwe vormen van ondersteuning en nieuwe regelingen. Om ervoor te zorgen dat ons instrumentarium actueel relevant blijft, ontwikkelt het Mondriaan Fonds pilots. Deze pilots kunnen we inzetten voor nieuwe projecten waarvoor geen regeling bestaat, maar die wel bijdragen aan innovatie binnen het veld. Of als impuls om nieuwe vormen van productie, onderzoek, communicatie of presentatie uit te laten groeien tot volwaardig te financieren trajecten. De pilots worden niet door een commissie beoordeeld, omdat vaak de criteria en de regelingen nog gevormd moeten worden.

Vouchers

Een nieuwe vorm van toekenning zonder commissie zijn de vouchers. Het gaat hier om kleine stimuleringsbudgetten waarbij we voornamelijk op formele criteria beoordelen en het fondsbureau deze daarom zelf kan afhandelen. Het gaat bijvoorbeeld om een tegemoetkoming in de reis- en verblijfkosten bij een lezing in het buitenland. Een dergelijke voucher kan dan 'lean and mean' op korte termijn worden afgehandeld. Dit werkt drempelverlagend.

Belangrijke thema's binnen het beleid 2021-2024

Toegankelijkheid

Het Mondriaan Fonds heeft een solide organisatie en een stevig instrumentarium dat goed is toegerust voor onze taken. Dit wordt onderschreven door de feedback van aanvragers en de conclusies van de visitatiecommissie. Tegelijkertijd zijn het fusieverleden en de specifieke wensen uit het verleden met betrekking tot beleid zichtbaar in de grote variatie aan regelingen en de soms specifieke voorwaarden die binnen afzonderlijke regelingen gelden. In overleg met het ministerie van OCW is besloten om de komende beleidsperiode te streven naar een vereenvoudiging van ons instrumentarium. Met een helder aanbod van regelingen streven we naar een grotere toegankelijkheid voor aanvragers en het wegnemen van drempels. Doel en functie van de regelingen moeten sneller herkenbaar zijn voor een bredere doelgroep. Daarom worden ook de namen van regelingen aangepast. De Werkbijdrage Bewezen Talent wordt bijvoorbeeld voortgezet, maar zal gaan vallen binnen de overkoepelende regeling

'kunstpraktijk'. Ook projectinvesteringen en gastateliers worden daarin opgenomen. De term presentatie-instellingen wordt ingeruild voor het beter leesbare 'kunstpodia'. Ook de kunstenaarsinitiatieven zullen daaronder vallen. Verschillende regelingen gericht op erfgoedpresentaties krijgen een plaats onder de overkoepelende term 'presentaties (binnenland)'. Eenvoudiger en minder ambtelijk taalgebruik moet de drempels voor nieuwe aanvragers zo veel mogelijk weghalen. Het zal voor alle aanvragers eenvoudiger zijn om de juiste regeling te vinden bij het doel dat ze voor ogen hebben.

Diversiteit en inclusie

Kunst en erfgoed in Nederland kennen een lange traditie, vooral bepaald door de westerse (kunst)geschiedenis. De samenstelling van de Nederlandse bevolking is de afgelopen eeuw drastisch veranderd. Als gevolg daarvan wordt cultuur niet noodzakelijkerwijs door alle bevolkings-

groepen in Nederland op dezelfde manier beleefd. Binnen het cultureel bestel, zeker bij financiering met publieke middelen, is behoefte aan een betere vertegenwoordiging van de pluriforme maatschappij. Een goede stap vooruit betekent kijken naar potentiële nieuwe doelgroepen voor een bestaand verhaal, maar ook rekening houden met de geschiedenis en het andere perspectief van beoogde doelgroepen. Een meer divers aanbod draagt uiteindelijk bij aan de verrijking en een hogere kwaliteit van het cultureel aanbod. En daarmee aan de verrijking en kwaliteit van onze samenleving.

Uitgangspunt is dat het totale erfgoed- en beeldende kunstaanbod in de basis alle geledingen en groepen binnen de Nederlandse maatschappij wil bedienen. Dat betekent niet dat het aanbod van elke instelling relevant is voor iedereen, maar wel dat de instellingen samen dat brede aanbod bieden. Alleen dan ontstaat er daadwerkelijk een landelijk pluriform cultureel aanbod waarbinnen iedereen zich welkom voelt en/of gerepresenteerd wordt.

Binnen de kunst- en erfgoedsector zouden producties tot stand moeten komen vanuit een pluriform personeelsbestand. Alleen dan zijn verschillende

perspectieven van nature aanwezig. Hierbij bedoelen we pluriformiteit in termen van cultuur, maar ook leeftijd, beperkingen, sociaaleconomische status en/of seksuele oriëntatie. De dominante westerse beleving met betrekking tot erfgoedproductie, de traditionele personeelssamenstelling en beloning binnen de culturele sector maken het soms onaantrekkelijk voor biculturele bevolkingsgroepen om deel te nemen aan de culturele arbeidsmarkt. Het is belangrijk hierin concrete stappen te zetten. Daarom ontwikkelt het Mondriaan Fonds de komende beleidsplanperiode een aantal instrumenten om een pluriforme verhouding te stimuleren binnen het culturele aanbod en op de personeelsvloer. Het onderschrijven van de Code Diversiteit en Inclusie geldt als onderdeel van de Fair Practice Code als voorwaarde voor ondersteuning. Daarnaast wordt interculturele sensitiviteit een criterium. Het houdt in dat een instelling zich binnen alle activiteiten en kernfunctie bewust is van een pluriforme insteek in de volle breedte van de organisatie en het programma. Niet als apart traject of aparte activiteit. Dit wordt een criterium binnen alle regelingen waarvoor dit relevant kan zijn.

Ook binnen de productie van beeldende kunst speelt de westerse context een grote rol. Er is behoefte aan een aanvulling daarop. De dominante westerse kunstgeschiedenis heeft geleid tot een traditionele opvatting over de productie, beleving en kwalificering van beeldende kunst. Ook in de hedendaagse kunstproductie is de context voelbaar van traditioneel gangbare disciplines, de kunstacademie, het kunstenaarsatelier en de 'white cube'. Makers die produceren vanuit een andere oorsprong of gedachte verdienen binnen het huidige systeem meer mogelijkheden om tot hun recht te komen, met meer ruimte voor reflectie, ontwikkeling en erkenning van toonaangevende instituties.

Regionale context

Diversiteit en inclusie gaan vaak over een niet-westerse of biculturele identiteit, maar het is in dit verband ook belangrijk om specifiek aandacht te vragen voor regio's; voor de representatie van het publiek buiten de vier grote steden. De beleving van cultuur in een dorp in een lichtbevolkt gebied is anders dan in een grote stad. Daarnaast is er in Nederlandse regio's een grote variatie aan culturele samenstelling, soci-

ale context, arbeidsmarkt en binding met de historische leefomgeving. Een geschikte toevoeging of investering in kunst of erfgoed verschilt dan ook per regio en tussen een stedelijke of landelijke omgeving. Om ervoor te zorgen dat ons kunst- en erfgoedbeleid hieraan recht doet, houdt het Mondriaan Fonds bij de beoordeling rekening met lokale context en regionale spreiding. Onze poule aan adviseurs en commissieleden is regionaal divers. Daarnaast hebben we de afgelopen jaren een groep regiomakelaars ingezet. Zij houden de vinger aan de pols buiten de Randstad en zijn een aanspreekpunt voor geïnteresseerden. Vanwege het succes van deze regionale verbintenis, wil het Mondriaan Fonds de regiomakelaars uitbreiden in aantal en naar functie. Samen met de collega-rijksfondsen zoeken we naar verdergaande samenwerking en mogelijkheden op dit gebied.

Een bijzondere, uitgestrekte en diverse regio bestaat uit de ABC eilanden (Aruba, Bonaire en Curaçao), Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) en Sint Maarten. Samen met de rijkscultuurfondsen kijken we naar mogelijkheden om ook binnen deze regio's activiteiten en programma's mogelijk te maken en uitwisseling te stimuleren.

Interdisciplinariteit

Binnen de verschillende sectoren helpen afgebakende kaders om tot een goed overwogen oordeel te komen over artistiek inhoudelijke kwaliteit. Tegelijkertijd staan de traditionele kaders onder druk. Een modeontwerper begeeft zich op het gebied van beeldende kunst, een cineast maakt zijn producties ook voor het museum en een schrijver ontpopt zich als kunstenaar en vice versa. Het is veelzeggend dat het paviljoen van Litouwen op de Biënnale van Venetië de Gouden Leeuw won met een opera. De grenzen tussen beeldende kunst, podiumkunst, vormgeving en het sociale domein vervagen steeds meer. Nieuwe makers en genres hebben baat bij een flexibele opvatting over de grenzen van een discipline. Daarnaast wordt steeds duidelijker dat kunst en erfgoed gebaat zijn bij een genereuze interpretatie van de categorieën. Meer flexibiliteit creëert meer mogelijkheden tot innovatie en ontwikkeling. Het Mondriaan Fonds zoekt daarom in de nieuwe beleidsperiode nadrukkelijk de samenwerking met de collega-fondsen. We zijn daarbij bereid de eigen kaders kritisch te beschouwen en waar nodig ook open te breken. We hebben daarvoor al de eerste stap genomen met de Werkbijdrage Jong Talent.

Hier wordt de eis van beeldende kunstopleiding geschrapt, zodat ook afgestudeerden van een andere opleiding kunnen aanvragen binnen de context van beeldende kunst.

Internationaal

De Nederlandse presentatie op de tweejaarlijkse Biënnale van Venetië is als internationaal podium een hoogtepunt. Het zet kunst uit Nederland vol in de internationale schijnwerpers. Deze aandacht over de grenzen betekent een grote stimulans voor de ontwikkeling en carrière van de betreffende kunstenaars en voor het hele kunstenveld. Het draagt bij aan de naam en faam van alle kunst en erfgoed uit Nederland en aan de nationale kunstecologie. Tegelijkertijd stimuleert succes in het buitenland ook het draagvlak in Nederland zelf. Kunstenaars uit Nederland zijn vertegenwoordigd in buitenlandse musea en private collecties en zijn te zien op internationale toppresentaties, mede gestimuleerd door het Mondriaan Fonds. Voor het op peil houden van internationale relaties en de verruiming daarvan, is een continue stimulans bevorderlijk én noodzakelijk. Buitenlandse metropolen als Londen, Berlijn en Parijs, maar vooral ook voorbij de westerse context, trekken toenemend

de aandacht van internationale curatoren. Een goed functionerend landelijk aanbod van kunstenaarsinitiatieven, kunstpodia en op experiment gerichte musea is niet alleen van belang voor onze nationale ontwikkeling, maar zeker ook voor onze internationale aantrekkingskracht. Punt van zorg hierbij is vooral het verzwakte kunstenveld in de Nederlandse hoofdstad Amsterdam en de beperkte budgettaire mogelijkheden van kunstpodia in Rotterdam en Den Haag om de internationale aandacht naar zich toe te kunnen trekken.

Het Mondriaan Fonds heeft goede ervaringen met de internationale oriëntatiereizen en het bezoekersprogramma's van internationale curatoren aan Nederland. We hebben een pilot ontwikkeld met als doel het internationale netwerk van kunstenaars te vergroten door middel van een reis naar de Istanbul Biënnale. Dit bood aanknopingspunten voor verdere uitwerking. Het Mondriaan Fonds is een internationaal bekend merk geworden, dat vertrouwen geeft en kwaliteit uitstraalt. Die positie kunnen we verder inzetten en benutten en moeten we bovendien voortdurend onderhouden en versterken.

Fair Practice Code

Binnen onze sector zijn professionals vaak gedreven door de liefde voor het vak en de gevoelde noodzaak waardevolle culturele activiteiten te ontwikkelen. Ook als daar een lage of geen financiële vergoeding tegenover staat. De bezuinigingen en afgenomen economische investeringen van het afgelopen decennium hebben geleid tot een uitgekledde kunst- en erfgoedsector. Veel professionele arbeidsplaatsen worden ingevuld door parttimers, stagiairs en vrijwilligers. Kunstenaars en andere makers in het culturele veld leven zelden nog van hun hoofdvak.

De richtlijn kunstenaarshonoraria is een belangrijk eerste instrument geweest om de positie van kunstenaar op de agenda te zetten en te verbeteren. In het verlengde hiervan groeide het besef dat een continuering van de huidige situatie op verschillende fronten niet houdbaar is: personeel en makers in het culturele veld dienen redelijk beloofd te worden voor hun inzet. Dat heeft geleid tot de Fair Practice Code, die door het culturele veld zelf is geïnitieerd en ontworpen. Deze code biedt een basis voor duurzaam, eerlijk en transparant ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie. Het is een

uitnodiging tot kritische reflectie en biedt een handreiking voor verantwoord marktgedrag. Met de Fair Practice Code kunnen kunstenaars en andere makers samen met instellingen en musea afspraken vastleggen. De Fair Practice Code verwijst naar de Governance Code Cultuur en Code Diversiteit & Inclusie en vormt daarop een aanvulling. De noodzaak voor de Fair Practice Code wordt onderschreven door nationale en lokale bewindvoerders en beleidsmakers. Vanaf 2021 stellen landelijke en lokale overheden de Fair Practice Code als subsidievoorwaarde. Ook voor alle ondersteuning door het Mondriaan Fonds is vanaf 2021 het onderschrijven van de Fair Practice Code vereist volgens het principe 'pas toe en leg uit'. De exacte uitvoering hiervan zal een belangrijk thema blijven de komende jaren, zeker gezien de huidige financiële kaders.

Sterker netwerk

Samenwerking en kennisuitwisseling zijn altijd essentiële componenten geweest in het beleid van het Mondriaan Fonds. We voelen de waarde ervan over de volle

breedte van het kunst- en erfgoedveld. Het Van Gogh Museum en het Drents Museum kochten bijvoorbeeld samen een schilderij aan van Van Gogh, met ondersteuning van het Mondriaan Fonds. Zo'n samenwerking is niet alleen financieel lucratief, maar stimuleert ook de wederzijdse kennis over de positie en collectie van de musea. Het kan aanleiding zijn tot verdere samenwerking op andere vlakken.

Een sterker netwerk helpt instellingen bij de ontwikkeling van collectieregistraties, verdienmodellen en publieksbereik. En over de grens ondersteunt een hecht netwerk de internationale positie van kunst en erfgoed uit Nederland.

Ook helpt het netwerk nieuwe inzichten te krijgen en anderen beter te begrijpen. Aan de basis hiervan ligt een goed gevoerde dialoog: een netwerk dat zich uitstrekt buiten de eigen groep en context. Het Mondriaan Fonds wil in de nieuwe beleidsperiode verder investeren in duurzame netwerken. Ook willen wij ons sterker inzetten als mediator tussen verschillende netwerken. Daarmee werken we efficiënter; verruimen we het veld en vergroten we het draagvlak voor kunst- en erfgoed.

MEER DAN ALLEEN EEN
MOOI UITZICHT,
EEN PLEK WAAR IEDEREEN
GRAAG VERBLIJFT,
EEN PLEK VAN
SAMENKOMST

Verbreding en vernieuwing in 2021-2024

Verbreding en vernieuwing zijn de terugkerende woorden in de komende culturele beleidsperiode, zowel binnen als buiten het Mondriaan Fonds. Verbreding kan opgevat worden als minder voor meer; want als hetzelfde budget ten bate komt van een breder aanbod dan zou dat budgettair ten koste gaan van partijen die nu al ondersteuning ontvangen. En vernieuwing wordt nog wel eens gewantrouwd, omdat het bestaande waarden en tradities aan zou tasten. Kunst en erfgoed zijn, zo is hopelijk duidelijk geworden, echter niet gebaat bij stilstand of beperking, maar moeten meebewegen met de maatschappelijke ontwikkelingen om relevant te blijven of om nieuwe relevante inzichten een plek te kunnen bieden. Daarbij hoort de aandacht voor nieuwe invloeden, uitgangspunten en groepen. Daar waar het tweede decennium van de 21e eeuw gekenmerkt wordt door de veranderingen die zijn ingezet als reactie op de financiële

ingrepen in de culturele sector; daar wordt in de nieuwe cultuurbeleidsperiode een nieuw potentieel geboden. Een geheel andere transitie met meer positieve gevolgen behoort tot de mogelijkheden. Er ligt de mogelijkheid om de kunst- en erfgoedsector een positieve impuls te geven door nieuwe verhalen en nieuwe makers een plek te geven. De impact die dat kan hebben, is er een van rijkdom en nieuwe inzichten. Het zijn de ingrediënten voor een tijdperk waarin nieuwe paden leiden tot nieuwe mogelijkheden. Daarin investeren levert altijd winst op, voor iedereen. Als de tuin goed onderhouden wordt en voor iedereen iets biedt, dan wordt de tuin meer dan alleen een mooi uitzicht, dan wordt het een plek waar iedereen graag verblijft en dan wordt het zo vanzelf ook een plek van samenkomst.

Evaluatie

Het Mondriaan Fonds vindt effectmeting essentieel.

Om te monitoren of de eigen doelstellingen worden behaald, maar vooral ook om te laten zien welke rijkdom ontstaat via de investeringen van het fonds. De afgelopen jaren hebben we een geheel eigen instrumentarium opgericht dat de beoogde effecten van het beleid meet: de Öfner-methode. Dit instrumentarium bestaat onder meer uit gerichte vragenlijsten aan aanvragers, enquêtes, maar ook aparte commissies die de resultaten van gehonoreerde of afgewezen bijdragen onderzoeken. In onze jaarverslagen vermelden we telkens per bijdrage de specifieke resultaten van die effectmeting. De uitkomsten van onderzoeken zijn altijd openbaar en staan op de website van het Mondriaan Fonds. Deze aanpak maakt het mogelijk om beter te laten zien welke rijkdom tot stand komt via de bijdragen. Tegelijk doet de aanpak een

groot beroep op de beschikbare tijd van de organisatie en van de aanvragers, zeker omdat het nog relatief onontgonnen terrein en arbeidsintensief is. Het Mondriaan Fonds zal daarom de komende beleidsperiode inzetten op een simpelere en gerichtere aanpak van effectmeting. De data die de aanvragers zelf aanleveren zullen daarbij afnemen. Uitgangspunt is minder administratieve last. Tegelijkertijd wil het fonds meer gebruik maken van externe evaluaties, uitgevoerd door gespecialiseerde onderzoekers.

Samen met andere Rijkscultuurfondsen en in nauw overleg met ministerie van OCW levert het fonds een bijdrage aan adequate sectorinformatie. Verder geeft het Mondriaan Fonds opdracht urgente sectorbrede thema's en ontwikkelingen te onderzoeken. Het fonds trekt daarin op met partners als BKNL en de Boekman Stichting.

Samenwerking

Pilots en tijdelijke experimenten houden het instrumentarium van het Mondriaan Fonds actueel en zo dicht mogelijk op de ontwikkelingen in het veld en in de maatschappij. Ze zorgen voor allerlei nieuwe partnerschappen. Het fonds vervult tegelijkertijd een netwerkpositie met verschillende vaste partners. Hieronder staat een lijst met die vaste partners in 2021-2024.

Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Buitenlandse Zaken, Nederlandse ambassades over de wereld en andere overheden

Partnerfondsen

Fonds voor Cultuurparticipatie
Fonds Podiumkunsten
Nederlands Filmfonds
Nederlands Letterenfonds
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
Fonds Kwadraat
Vereniging Rembrandt
voordekunst.nl

Europese partners (Visual Arts Platform)

Acción Cultural Española
Arts Council England
Danish Arts Foundation
Frame Visual Art Finland
Institut für Auslandsbeziehungen
Kunstenpunt Vlaanderen
Office for Contemporary Art Norway
Pro Helvetia

Platform Beeldende Kunst Nederland (BKNL)

Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars
De Zaak Nu
Kunstenbond
Kunsten '92
Nederlandse Galerie Associatie
Overleg Beeldende Kunstacademies
Platform BK

Diverse organisaties

American Academy Rome
Amsterdam Art Weekend
Art Rotterdam
Binoq Atana
Cultuur-Ondernemen
De Balie
DEN, Digitaal Erfgoed Nederland
DutchCulture
Erfgoedinspectie
Het Nieuwe Instituut
Koninklijk Nederlands Instituut Rome
Landelijk Contact Museumconsulenten
DHAPS
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Stedelijk Museum Amsterdam
Stichting Rietveldpaviljoen
Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vlaams-Nederlands Huis deBuren

Gastateliers (sommige samenwerkingen lopen eerder af dan 2024)

AIR Berlin Alexanderplatz, Duitsland
Arts Initiative, Tokyo, Japan
Atelier Holsboer, Parijs, Frankrijk
Bamboo Curtain Studio, New Taipei City, Taiwan
Calcutta Art Research Foundation, Calcutta, India
Capacete, Rio de Janeiro, Brazilië
CCS Bard, Annandale-on-Hudson, Verenigde Staten
Cemeti Art House, Yogyakarta, Indonesië
Delfina Foundation, Londen, Verenigd Koninkrijk
FLORA ars+natura Bogotá, Colombia
Instituto Buena Vista, Willemstad, Curaçao
ISCP, New York, Verenigde Staten
MMCA Residency Changdong, Seoul, Zuid-Korea
Projectstudio China, Beijing, China
Projectstudio Rome, Italië
Residency Arita, Japan
Tembe Art Studio, Moengo, Suriname
Wiels, Brussel, België
U-jazdowski Residency Programme, Warschau, Polen
ZK/U Zentrum für Kunst und Urbanistik, Berlijn, Duitsland
Think Tanger, Tanger Marokko

Begroting

Apparaatskosten					
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2021-2024
Personeelslasten					
Beheer	945.727	953.574	956.777	957.764	3.813.842
Activiteiten	2.911.462	2.903.615	2.900.412	2.899.425	11.614.914
	3.857.189	3.857.189	3.857.189	3.857.189	15.428.756
Materiële lasten					
Huisvestingskosten	137.000	137.000	137.000	137.000	548.000
Bureaustkosten	360.500	360.500	360.500	360.500	1.442.000
Organisatiekosten	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000
Corporate communicatie	45.000	45.000	45.000	45.000	180.000
	642.500	642.500	642.500	642.500	2.570.000
Toegerekende apparaatskosten Programma's en projecten	163.000-	163.000-	163.000-	163.000-	652.000-
Totaal apparaatskosten	4.336.689	4.336.689	4.336.689	4.336.689	17.346.756
Activiteitenlasten					
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2021-2024
Programma's en projecten					
Erfgoedmanifestaties	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000
Internationaal Cultuurbeleid	1.139.541	1.139.541	1.139.541	1.139.541	4.558.164
	1.239.541	1.239.541	1.239.541	1.239.541	4.958.164
Verleende subsidies					
Ontwikkeling	17.464.579	17.464.579	17.464.579	17.464.579	69.858.316
Verbinding	1.758.709	1.758.709	1.758.709	1.758.709	7.034.836
Presentatie	6.093.706	6.093.706	6.093.706	6.093.706	24.374.824
	25.316.994	25.316.994	25.316.994	25.316.994	101.267.976
Overige activiteitenlasten					
Ontwikkeling	362.900	362.900	362.900	362.900	1.451.600
Verbinding	802.500	802.500	802.500	802.500	3.210.000
Presentatie	920.000	920.000	920.000	920.000	3.680.000
	2.085.400	2.085.400	2.085.400	2.085.400	8.341.600
	28.641.935	28.641.935	28.641.935	28.641.935	114.567.740
TOTAAL	32.978.624	32.978.624	32.978.624	32.978.624	131.914.496

ICB

In de begroting hiernaast zijn de gelden uit het Beleidskader Internationaal Cultuurbeleid verwerkt. Naast de apparaatskosten wordt dit geld ingezet voor de Presentaties buitenland (688.400 euro), Internationaal netwerk Bezoek (voorheen Bezoekersprogramma) (61.291 euro) en voor het internationale deel van Erfgoed Ontwikkeling & Onderzoek (240.000 euro).

Kwantitatief overzicht

Het Mondriaan Fonds verwacht jaarlijks 2.300 aanvragen te verwerken. Om de zichtbaarheid van jonge kunstenaars te vergroten zal het Mondriaan Fonds jaarlijks de starterstentoonstelling Prospects & Concepts organiseren. Daarnaast zal om het jaar de Prijs voor de Jonge Kunstcritiek, een prijs voor een nieuwe generatie critici en essayisten tot 35 jaar uit het

Nederlands-Vlaams taalgebied, verzorgd worden. Ieder jaar wordt er met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een Museumtalent en een Monumententalent geselecteerd. Het Mondriaan Fonds verwacht jaarlijks zo'n 65 bezoekers uit het buitenland te ontvangen. Het Mondriaan Fonds organiseert jaarlijks een oriëntatieris voor beeldend kunstenaars en bemiddelaars naar buitenlandse regio's die interessante ontdekkingskansen bieden. Hiervoor zullen zo'n zes deelnemers geselecteerd worden. Tweejaarlijks verzorgt het Mondriaan Fonds de Nederlandse inzending voor de Biënnale van Venetië. In de periode 2021-2024 zal het Mondriaan Fonds driemaal de selectie voor de Prix de Rome en de bijbehorende tentoonstelling organiseren.

Bijlage: samenwerking rijkscultuurfondsen

De rijkscultuurfondsen spelen een centrale rol in het culturele en artistieke leven van Nederland. Ze stimuleren ontwikkeling en vernieuwing in de cultuursector, maar zorgen ook voor continuïteit die doorgroeit mogelijk maakt. Ze vervullen zodoende, samen met de culturele basisinfrastructuur (BIS), een infrastructuurtaak in het cultuurbestel. De rijkscultuurfondsen zijn op veel terreinen actief, zowel nationaal als internationaal en binnen alle cultuurdisciplines: beeldende kunst, podiumkunsten, film, creatieve industrie, erfgoed, cultuurparticipatie, -educatie en letteren. In deze rolverdeling zijn de fondsen niet alleen deskundig uitvoerder, maar ook belangrijk initiatiefnemer en beleidsvoorbereider op hun terreinen. Inhoudelijke kennis speelt hierbij een prominente rol, maar ook de relatieve afstand waarmee de fondsen als zelfstandige bestuursorganen tot de politiek en het cultuurbeleid staan. Het belang van deze relatief onafhankelijke positie voor het kunstenveld werd benadrukt door de Visitatiecommissie Cultuurfondsen 2018.

Naast bemoeienis met de afzonderlijke disciplines

en sectoroverstijgende beleidsterreinen voelen de fondsen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een integrale visie op de cultuursector als geheel. In het belang hiervan hebben de fondsen in de loop der jaren de strategische samenwerking versterkt, zowel lokaal en regionaal, nationaal als over de grenzen. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de zorg voor een gezonde balans tussen continuïteit en vernieuwing, aanbod en afname, en afstemming tussen lokaal, regionaal, landelijk en internationaal beleid. Door hun relatief onafhankelijke positie kunnen fondsen binnen het Nederlandse cultuurbeleid vorm en inhoud geven aan een dynamische wisselwerking tussen beleid en praktijk.

De veranderingen in het cultuurstelsel per 2021 maken dat er een nieuwe balans moet worden gevonden tussen rijks-, regionaal en door de fondsen ondersteund aanbod. Vanuit de rol als beleidsvoorbereider op hun terreinen zullen de fondsen hun gezamenlijke, inhoudelijke inbreng blijven leveren voor een heldere afstemming en rolverdeling, in overleg

met alle actoren, waarbij met name het functioneren van de driehoek OCW – fondsen – Raad voor Cultuur bijzondere aandacht moet krijgen.

Samenwerking

De onderlinge strategische en beleidsmatige samenwerking is inmiddels structureel ingebed in de praktijk van de fondsen. Ook in de nieuwe cultuurperiode zullen de fondsen gezamenlijk invulling geven aan discipline-overstijgende activiteiten, internationale beleidsaanlegenheden en projecten, en de communicatie met het Caribisch deel van het Koninkrijk, waarbij steeds zal worden afgewogen voor welke fondsen en voor welke makers en instellingen samenwerking het meest relevant is. Dit heeft in de afgelopen jaren geresulteerd in verschillende onderlinge samenwerkingsverbanden, gedeelde regelingen en programma's, waarvan vele inmiddels een structureel karakter hebben en ook na 2021 zullen worden voortgezet. In sommige gevallen zijn hier ook private fondsen als partner bij betrokken. Een overzicht van samenwer-

kingsverbanden en -regelingen staat op pagina 45 en 46.

Aandacht voor cross-sectorale en interdisciplinaire aanvragen

Ook in de nieuwe beleidsperiode borgen de fondsen dat aanvragen, die discipline overstijgend en inhoudelijk interessant zijn, voor een bijdrage in aanmerking komen. Voor aanvragers die opereren op het snijvlak van de werkerreinen van de fondsen stemmen de fondsen hun regelingen af en/of verwijzen zij naar elkaar door. In 2017 stelden de zes fondsen gezamenlijk één aanspreekpunt in voor cross-sectorale vragen, dat ook in de komende cultuurperiode zal worden gecontinueerd. Zowel projecten die meerdere cultuurgebieden combineren als projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben, kunnen bij het aanspreekpunt terecht voor advies.

Hierbij kan worden opgemerkt dat alle fondsen inmiddels interdisciplinair opereren. Ze hebben specifieke regelingen voor innovatieve en vernieuwende projecten waarbinnen verbanden met andere disciplines worden aangemoedigd. Het aantal mogelijkheden voor ondersteuning van grensverleggende, vernieuwende of cross-disciplinaire projecten bij de fondsen is de afgelo-

pen jaren flink uitgebreid. Daarmee wordt niet alleen de samenwerking tussen de fondsen verder versterkt, maar zijn ook de verbanden tussen de disciplines vergroot en de versnippering van aanvragen verminderd.

De fondsen zien het als hun taak vinger aan de pols te houden van de ontwikkelingen in de kunsten en in het veld en daarbij passen een open blik en de bereidheid tot verandering. Waar verbeteringen mogelijk zijn zullen de fondsen die toepassen, bij voorbeeld in de wijze waarop de mogelijkheden en ruimte voor ondersteuning van cross-disciplinaire en nieuwe vormen zichtbaar worden gemaakt.

Internationaal

Ook buiten de landsgrenzen trekken de fondsen waar mogelijk en zinvol gezamenlijk op. De hiervoor geormerkte ICB-middelen worden ingezet om de internationale positie van kunst en cultuur uit Nederland te stimuleren, te markeren en de internationale samenwerking te bevorderen. Met name bij grootschalige internationale manifestaties en campagnes heeft samenwerking meerwaarde, maar ook kleinschaliger thematische projecten, zoals die gericht op kinderen jeugdcultuur; waarbij twee of meer fondsen de krachten bundelen zijn succesvol. De inzet en ondersteuning van

de Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland is daarbij essentieel. De fondsen hechten eveneens groot belang aan een vruchtbare samenwerking met Dutch Culture op basis van een heldere afstemming en rolverdeling. Samen met Dutch Culture zullen de fondsen zich inspannen om die samenwerking de komende periode verder te optimaliseren. De fondsen volgen het Beleidskader Internationaal Cultuurbeleid 2021-2024 dat meer ruimte en flexibiliteit biedt om de internationale ambities van de fondsen te kunnen realiseren.

Caribisch deel van het Koninkrijk

In het beleidskader 2021-2024 wordt de fondsen gevraagd hun regelingen ook open te stellen voor het Caribisch deel van het Koninkrijk en daarbij aandacht te hebben voor de toegankelijkheid op de eilanden. De fondsen willen in dit kader gezamenlijk onderzoeken hoe zij de communicatie met de eilanden kunnen versterken.

Structureel overleg

Om hun effectiviteit verder te vergroten hebben de fondsen ook op collegiaal niveau hun samenwerking geïntensiveerd. Er is structureel overleg van de directeurs over strategie en (beleids)ontwikkeling. Medewerkers

van de fondsen nemen deel aan een gezamenlijke werkgroep diversiteit waarin ook de private fondsen vertegenwoordigd zijn. De juristen van de fondsen hebben periodiek overleg. Zij hebben, conform de aanbeveling van de visitatiecommissie, de onderlinge performance inzake bezwaren vergeleken. Controllers bespreken zaken die de financiën aangaan en stemmen begrotingsbeheer en verantwoording af. Ict-medewerkers vervangen elkaar bij afwezigheid en wisselen informatie uit. Er is halfjaarlijks overleg van communicatiemedewerkers voor kennisdeling op het gebied van communicatiebeleid, onder meer richting potentiële aanvragers. De vijf personeelsvertegenwoordigingen en de ene ondernemingsraad wisselen onderling kennis uit. Ook op het gebied van HR wordt expertise gedeeld. Daarnaast is er de werkgroep onderzoek fondsen die zich buigt over evaluaties en onderzoek, die samen met het ministerie van OCW optrekt. In het kader van de Europese privacywetgeving Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die mei 2018 in werking trad, benoemden de fondsen gezamenlijk een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming (FG) die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de verordening. De fondsen constateren dat de inmiddels ontwikkelde overlegstructuur de benodigde houvast biedt voor het

bewaken van de balans tussen samenwerking waar het kan en autonomie/maatwerk waar het moet.

Stedelijke regio's

Naar aanleiding van de opgestelde regioprofielen hebben de fondsen gesprekken gevoerd met de vijftien stedelijke regio's over betere, mogelijk soms zelfs andere, samenwerkingen en allianties die in de toekomst beter het belang van de regionale infrastructuur ondersteunen. Momenteel werken de fondsen vooral samen met regio's, die niet noodzakelijk samenvallen met de vijftien stedelijke regio's. Daarbij is sprake van maatwerk per fonds en per discipline. Desalniettemin is de inzet van de fondsen gericht op betere afstemming, samenwerken waar dat kan en een intensievere uitwisseling van relevante ontwikkelingen.

Codes

De fondsen handelen naar de *Governance Code Cultuur*; een afvaardiging van de directeurs was namens alle fondsen betrokken bij de totstandkoming van de hernieuwde code die door Cultuur+Ondernemen in 2019 werd uitgebracht. De komende beleidsperiode zullen de fondsen extra aandacht besteden aan de nieuwe *Code Diversiteit & Inclusie* en de *Fair Practice Code* die

de fondsen – toegesneden op iedere deelsector – als subsidievoorwaarde hantieren. Ook bij de vernieuwing van de *Code Diversiteit & Inclusie* waren de fondsen inhoudelijk betrokken. De *Fair Practice Code* maakt deel uit van de door de cultuursector breed gedragen Arbeidsmarktagenda voor de Culturele en Creatieve Sector 2017-2023. Een vertegenwoordiging van de fondsen heeft zitting in de Regiegroep Uitvoering Arbeidsmarktagenda die de voortgang van de agenda bewaakt en begeleidt. De Regiegroep wordt in 2020 omgevormd tot een nieuwe ondersteuningsstructuur; het Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Toekomst (PACCT), waarin de cultuurfondsen eveneens vertegenwoordigd zullen zijn.

Overzicht samenwerkingsverbanden en -regelingen fondsen

Samenwerkende fondsen	Samenwerking / regeling	Beschrijving
Filmfonds en Mondriaan Fonds	De Verbeelding	Films op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Letterenfonds	Literatuur op het Scherm	Dichters/schrijvers maken met vormgevers nieuw werk in het digitale domein.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Voorlichting talent binnen en buiten het kunstvakonderwijs	De fondsen geven gezamenlijk voorlichting over o.a. talentontwikkeling en regelingen bij de fondsen. Dit gebeurt binnen en buiten het kunstvakonderwijs.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Residency Arita/Japan	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds bieden sinds 2016 gezamenlijk twee residency perioden aan in de Japanse keramieregio Saga. De werkperiode in Japan biedt aan veelbelovende kunstenaars en ontwerpers de ruimte om onderzoek te doen op artistiek en technisch gebied en hun eigen werk te ontwikkelen. Een belangrijk uitgangspunt van deze residency is om speciale technieken te leren binnen de oudste keramische industrie van Japan en deze in het eigen werk toe te passen.
Filmfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	Immerse\Interact	Met de regeling Immerse\Interact worden projecten binnen het interdisciplinaire medialandschap gestimuleerd. Artistiek onderzoek en experiment op het vlak van digital storytelling en de inzet van interactieve of immersieve media staan hierbij centraal.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds, Fonds Cultuurparticipatie	Stimuleren Eigentijds gebruik ambachten	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds hebben een open oproep ontwikkeld voor ontwerpers en beeldend kunstenaars om een samenwerking aan te gaan met één of meerdere ambachtslieden en zo eigentijds gebruik van ambachten te stimuleren. Het Fonds voor Cultuurparticipatie zet in op eigentijdse beoefening en het borgen van onder andere ambachtelijke kennis en vaardigheden via de regeling Immaterieel erfgoed.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Fonds Podiumkunsten	Upstream	Met Upstream ondersteunt het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met het Fonds Podiumkunsten en Sena vernieuwende artistieke formats en samenwerkingen binnen de Nederlandse pop-/urban muziek. De fondsen en Sena willen met behulp van Upstream de muziekindustrie in Nederland verbreden en versterken, internationaal sterker voor de dag komen en crossovers naar andere disciplines stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Fonds voor Cultuurparticipatie	Urban kunstenaars	Samenwerking bij de talentontwikkeling van jonge urban kunstenaars, die sinds 2018 verder is uitgebreid.

Samenwerkende fondsen	Samenwerking / regeling	Beschrijving
Filmfonds en Letterenfonds	Netwerkbijeenkomsten	Organisatie internationale netwerkbijeenkomsten voor filmproducenten en rechtenmanagers van literaire uitgeverijen.
Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten	Regeling toneelschrijvers	Gezamenlijke werkbijdrage voor theatertekst met het doel de kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds en Fonds voor Cultuurparticipatie	Digitaal erfgoed	Samenwerking met betrekking tot regelingen rondom digitaal erfgoed.
Fonds Podiumkunsten, Fonds voor Cultuurparticipatie en VSBfonds, in afstemming met Mondriaan Fonds	Matchmakers steden	Een gezamenlijk netwerk van matchmakers in 16 steden, waaronder Groningen, Arnhem en Eindhoven. In de steden bewegen zich de cultuurmakers van morgen wiens werk en werkwijze onlosmakelijk verbonden zijn met de stedelijke dynamiek. Door de inzet van matchmakers die geworteld zijn in de steden en daar hun werkpraktijk en netwerk hebben, hopen de fondsen veel nieuwe initiatieven te bereiken. Het Mondriaan Fonds heeft in 2017 vier regiomakelaars aangesteld in Noord, Midden en Zuid-Nederland. Zij hebben een onderzoekende en stimulerende rol bij het bereiken van potentiële aanvragers, opdrachtgevers en adviseurs. Een andere taak is het signaleren van nieuwe initiatieven, doelgroepen en andere actuele ontwikkelingen op het gebied van beeldende kunst en cultureel erfgoed. Tussen matchmakers en regiomakelaars organiseren de drie fondsen regelmatig afstemming.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en Mondriaan Fonds	Residency Van Doesburghuis	Fondsen bieden sinds 2017 via open oproepen gezamenlijk een residency aan in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury/Parijs waar makers hun artistieke praktijk verder kunnen ontwikkelen.
Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten	#NieuweStukken	Subsidieregeling sinds november 2018 voor beginnende schrijvers (ook dichters en woordkunstenaars) waarvan de verhalen nog te weinig horen zijn op de Nederlandse podia. Er wordt samengewerkt met vijf partners die ervaring hebben met het produceren van teksten voor het podium, en een netwerk hebben dat aanvullend is op het netwerk van de fondsen. Jaarlijks is er ruimte voor tien beginnende schrijvers.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Slecht Weer Fonds	Revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene omstandigheden een bijdrage kunnen krijgen. Het staat open voor festivals uit alle sectoren.
Alle zes cultuurfondsen	Aanspreekpunt cross-sectorale vragen	Gezamenlijk aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers van projecten die meerdere cultuurgebieden combineren en projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben.

EEN BREDE BEELDENDE EN CULTURE

ER BEREIK VOOR E KUNST EEL ERFGOED

Colofon

Tekst: Mondriaan Fonds
Ontwerp: Vrucht vlees
© Mondriaan Fonds, januari 2020

Mondriaan Fonds
Postbus 773
1000 AT Amsterdam
T + 31 (0)20 5231523
info@mondriaanfonds.nl
www.mondriaanfonds.nl
twitter.com/mondriaanfonds.nl
facebook.com/mondriaanfonds

Aan de inhoud van deze tekst kunnen geen rechten worden ontleend. Het Mondriaan Fonds heeft zich ingespannen aan alle auteursrechtelijke verplichtingen te voldoen. Voor zover iemand meent alsnog rechthebbende te zijn, kan deze zich tot het Mondriaan Fonds wenden.

